

Rapportage Preventief Seniorenonderzoek

Hollands Kroon

2025

Inhoud

Inleiding.....	3
Aanleiding	3
Doelstelling.....	4
Werkwijze.....	4
Leefbaarheid door ontmoeten/dorpsagenda's en Omzien naar elkaar	5
Leeswijzer	5
Samenvatting uitkomsten	6
Uitkomsten per thema	7
Woonsituatie	7
Toegankelijkheid.....	7
Voorzieningen.....	7
Mobiliteit	7
Valincidenten	8
Gezondheid	8
Sociale contacten en welzijn	8
Eenzaamheid en sociaal risico.....	8
Aanbevelingen	9
Wonen en woningaanpassing	9
Praktische ondersteuning	9
Mobiliteit en vervoer.....	10
Preventie en gezondheid	10
Sociale samenhang en welzijn	10
Informatievoorziening en toegankelijkheid	10
Slotbeschouwing	11

Inleiding

Het Preventief Seniorenonderzoek wordt tweejaarlijks uitgezet door Wonen Plus Welzijn¹ en LSBO-Hollands Kroon². Senioren worden benaderd met een enquête.

In deze rapportage worden de uitkomsten van deze uitgebreide vragenlijst behandeld.

In 2025 is wederom het Preventief Seniorenonderzoek uitgezet. Nieuw deze editie is dat we inwoners vanaf de leeftijd van 70 jaar een brief hebben gestuurd. Eerdere jaren was dit onderzoek voor senioren vanaf 75 jaar. De reden hiervoor is dat veel onderzoeken deze leeftijdsgrens hanteren en deze leeftijdsgrens maakt het eenvoudiger om zaken met elkaar te vergelijken. Wij hebben bovendien diverse vragen, ten opzichte van de vorige enquêtes, uitgediept en toegevoegd. Dit is in samenspraak met de gemeente Hollands Kroon gegaan om zo nog beter te kunnen inspelen op de behoeften en wensen van de doelgroep. Zo wordt een completer beeld geschetst.

In het voorjaar van 2025 zijn de brieven verzonden. Vervolgens hebben de VOA's (Vrijwillige Onafhankelijke adviseurs) huisbezoeken afgelegd bij de senioren van 85 jaar en ouder en hebben zij de doelgroep van 70 tot 85 jaar, waar nodig en op aanvraag, geholpen met het invullen van de enquête.

Eind 2025 is de enquête afgerond en in het voorjaar van 2026 vond de evaluatie van dit onderzoek plaats. De presentatie van de totale rapportage wordt aan de wethouder van Hollands Kroon en aan de relatie- en projectmanager van Incluzio gegeven. In het najaar van 2026 zullen er weer voorbereidingen worden getroffen om het preventief seniorenonderzoek, begin 2027, opnieuw uit te kunnen zetten.

Voor Wonen Plus Welzijn, LSBO-HK, Incluzio en de gemeente is het een bijzonder waardevol project. Activiteiten, beleid en initiatieven kunnen hierop worden afgestemd. Uiteraard zijn de resultaten ook waardevol voor alle andere partijen die te maken hebben met deze doelgroep.

Aanleiding

De vergrijzing in de gemeente Hollands Kroon neemt toe. Met dit preventieve seniorenonderzoek willen we input geven om:

- tijdig inzicht te krijgen in toekomstige zorg- en ondersteuningsbehoeften;
- knelpunten in wonen, welzijn en leefomgeving te signaleren;
- beleidskeuzes te onderbouwen voor de komende jaren.

¹ Wonen Plus Welzijn (WPW) is een maatschappelijke organisatie, actief in 3 gemeenten: Hollands Kroon, Schagen en Dijk en Waard. Er zijn ruim 1.500 vrijwilligers en 60 beroepskrachten betrokken, waarbij men ongeveer 5.000 inwoners in het gehele werkgebied bereikt. Wonen Plus Welzijn biedt diensten aan op het gebied van welzijnsadvies, vrijwilligerswerk, mantelzorg, praktische hulpverlening, maaltijden, activiteiten, burgerinitiatieven, begeleiding en diverse projecten.

² Lokaal Samenwerkende Belangenorganisatie Ouderen (LSBO) in de gemeente Hollands Kroon wordt gevormd door de afdelingen van de ouderenbonden, senioren en activiteitenverenigingen. Daarmee vertegenwoordigen zij de senioren binnen de gemeente Hollands Kroon.

Wonen Plus Welzijn en LSBO-HK zien dat, door alle veranderingen in zorg en welzijnsland, veel senioren nog steeds tussen de wal en het schip vallen of niet goed geïnformeerd zijn. Bovendien is Hollands Kroon een uitgestrekte gemeente met veel kleine kernen, waardoor niet alle voorzieningen eenvoudig bereikbaar zijn. Wij willen graag in beeld krijgen in hoeverre senioren zelfredzaam zijn en hulp nodig hebben, zodat het mogelijk is om hieruit verbeterinitiatieven aan te kunnen dragen.

Doelstelling

De doelstelling van het Preventief Seniorenonderzoek is tweeledig:

- Signaleren: inwoners met een leeftijd van 70 jaar en ouder worden gevolgd. Zo kunnen knelpunten tijdig worden gesignaleerd, aan de orde worden gesteld en kan er actie op worden ondernomen.
- Informeren en adviseren: er kan gericht informatie worden verstrekt over o.a. voorzieningen, diensten, activiteiten en regelingen. Als een inwoner problemen ervaart, kunnen hulp en advies worden geboden.

Werkwijze

De groep inwoners van 70 jaar en ouder is op verschillende wijzen benaderd:

- De inwoners van 70 tot 85 jaar zien we als de meest actieve groep. Deze groep is ook nog digitaal vaardig en wordt dat steeds meer. Zij zijn aangeschreven met het verzoek om via de website van Wonen Plus Welzijn of de website van LSBO-HK, de enquête voor het Preventief Seniorenonderzoek in te vullen. Daarbij stond vermeld dat het mogelijk is om, als zij de enquête niet op deze manier konden invullen, een beroep te kunnen doen op de hulp van een VOA.
- De inwoners van 85 jaar en ouder hebben een andere uitnodiging ontvangen. Aan hen is een huisbezoek aangeboden. Diegenen die een dergelijk huisbezoek niet op prijs stellen, kregen eveneens de mogelijkheid om de enquête via de website van Wonen Plus Welzijn of LSBO-HK in te vullen.
- Ook hebben we tijdens de duur van dit onderzoek de mogelijkheid geboden om een papieren versie van de enquête op te halen op één van onze servicepunten in de regio. Men kon de enquête dan zelfstandig (handmatig) invullen en het ingevulde formulier weer inleveren bij een servicepunt van Wonen Plus Welzijn.

Met deze opzet bereiken we een grote groep ouderen. Dit betekent wel een grotere druk op de VOA's. Zij worden namelijk ingezet voor zowel de huisbezoeken van de inwoners van 85 jaar, als de inwoners van 70 tot 85 jaar die een beroep op hen doen, omdat deze ouderen de enquête wellicht niet zelf digitaal kunnen of willen invullen. Daarnaast worden VOA's regulier ingezet. Deze ontwikkeling, samen met de ontwikkeling van de toenemende vergrijzing, maakt dat het nodig is dat we continu nieuwe VOA's opleiden. Tijdens dit onderzoek hebben wij ook andere capabele vrijwilligers ingezet die niet de functie van VOA bekleden.

We beschikken over een professioneel enquête-systeem: Survalyzer. De gegevens uit de enquêtes worden opgeslagen in de database van Survalyzer. Dit gebeurt geheel volgens en in overeenstemming met de AVG. De mogelijkheden van Survalyzer zijn enorm. Wij kunnen gemeente breed, of per regio of per kern analyses maken. Ook kunnen de beide doelgroepen: 70-85 jaar en 85 en ouder in beeld worden gebracht.

Bij het digitaal invullen van de enquête is er, na het behandelen van een specifiek onderwerp, de mogelijkheid om zelf te checken of men in de pas loopt met landelijke normen. Zo wordt bij het onderdeel beweging de landelijke bewegingsnorm vermeld.

Het resultaat is dat problemen of tekortkomingen door senioren sneller worden gesignaleerd. Hierdoor kan men eerder ageren, waardoor zo voorkomen wordt dat men zich van sociale contacten of reguliere hulpverlening isoleert. Op deze manier kan sneller contact worden gezocht met professionele hulpverlening zoals wijkverpleegkundige, wijkteam, huisarts.

Leefbaarheid door ontmoeten/dorpsagenda's en Omzien naar elkaar

Voor het volgende Preventief Seniorenonderzoek in 2027 zullen we gebruik gaan maken van enquêtevragen die worden vermeld in het project Leefbaarheid door Ontmoeten/dorpsagenda's'. Wij zijn van mening dat deze twee projecten, Preventief Seniorenonderzoek en Leefbaarheid door Ontmoeten/dorpsagenda's, elkaar kunnen aanvullen en versterken. In het project Leefbaarheid door Ontmoeten/dorpsagenda's worden behoeften gepeild onder inwoners in de desbetreffende kern. Ook wordt de werkwijze en zienswijze van Omzien naar elkaar opgenomen in zowel het Preventief Seniorenonderzoek als in de vragenlijst van Leefbaarheid door ontmoeten/dorpsagenda's.

Leeswijzer

Voor u ligt het rapport naar aanleiding van het Preventief Seniorenonderzoek 2025. Zie voor de volledige enquête met resultaten de 'Bijlage rapportage enquête Survalyzer'.

Om de rapportage zo overzichtelijk mogelijk te maken, hebben we deze als volgt opgebouwd: we beginnen met een samenvatting van de uitkomsten. Na deze informatie gaan wij de uitkomsten per thema door. Vervolgens worden er aanbevelingen gedaan.

We wensen u veel leesplezier!

Wonen Plus Welzijn

Marika de Jager

LSBO-Hollands Kroon

Jan Kers

Samenvatting uitkomsten

We zien dat in totaal 1162 enquêtes zijn ingevuld waarvan 1032 de enquête volledig is ingevuld. Er zijn in totaal 9473 senioren in Hollands Kroon van 70 jaar en ouder benaderd.

- 952 digitaal via WPW en LSBO-HK websites.
- 210 via huisbezoeken (deze zijn daarna digitaal verwerkt) door VOA's.
- Senioren die intramuraal zijn gehuisvest, zijn niet benaderd en doen niet mee met deze enquête. Daardoor is deze doelgroep met zware zorgbehoeften of met een indicatie voor intramurale zorg mogelijk niet of minder vertegenwoordigd.
- Personen met ernstige cognitieve beperkingen zijn beperkt in staat geweest om zelfstandig deel te nemen.

Aantal inwoners in de regio boven de 70 jaar

Regio	70 – 85 jaar	85 jaar en ouder
Regio Anna Paulowna	2604	424
Regio Niedorp	1703	323
Regio Wieringen	1674	335
Regio Wieringermeer	2021	389
Totaal aantal ouderen in Hollands Kroon	8002	1471

Aantal ingevulde enquêtes per kern

Plaats	Aantal	Plaats	Aantal
Winkel	72	Barsingerhorn	33
Lutjewinkel	28	Haringhuizen	3
Nieuwe Niedorp	93	Wieringerwerf	157
Oude Niedorp	7	Kreileroord	2
't Veld	46	Slootdorp	23
Zijdewind	8	Middenmeer	63
Anna Paulowna	243	Hippolytushoef	145
Breezand	95	Westerland	31
Wieringerwaard	39	Den Oever	59
Kolhorn	15		
		Totaal	1162

Profiel van de respondenten:

- Grootste leeftijdsgroepen: 70–74 jaar (33%) en 75–79 jaar (29%).
- 68% woont samen met een partner, 30% woont alleen.
- 90% heeft kinderen; ongeveer de helft woont in de buurt.

De mate van respons maakt het mogelijk om gefundeerde conclusies te trekken over de leef- en woonsituatie van zelfstandig wonende senioren binnen deze gemeente. Door het combineren van schriftelijke enquêtes en huisbezoeken ontstaat een breed en realistisch beeld van de leefwereld van ouderen in Hollands Kroon.

De open antwoorden laten een consistent en herkenbaar patroon zien. Thema's zoals woonveiligheid, bereikbaarheid, sociale verbondenheid en toekomstbestendigheid komen structureel terug. De combinatie van kwantitatieve data en kwalitatieve toelichtingen, aangevuld met persoonlijke gesprekken tijdens huisbezoeken, vergroot de betrouwbaarheid en diepgang van de resultaten. De uitkomsten vormen daarmee een stevige basis voor beleidsontwikkeling, monitoring en toekomstige bijsturing.

In deze samenvatting hebben we de meest in het oog springende uitkomsten van deze enquête in Hollands Kroon op een rijtje gezet.

Uitkomsten per thema

Woonsituatie

- Meest voorkomende woningtypen:
 - Vrijstaand (37%)
 - Rijtjeswoning (26%)
 - Twee-onder-een-kap (16%)
- Slechts 6% woont in een specifieke seniorenwoning.
- Tevredenheid is hoog: 97% is (zeer) tevreden.

Toegankelijkheid

- 76% ervaart de woonomgeving als goed of zeer goed toegankelijk.
- Toch ervaart 1 op de 3 inwoners problemen, met name:
 - Slechte stoepen en bestrating
 - Onveilige verkeerssituaties
 - Gebrekkige toegankelijkheid voor hulpmiddelen zoals een rollator

Voorzieningen

- 62% beoordeelt voorzieningen als goed of uitstekend.
- 21% ervaart tekorten en dan vooral op het gebied van:
 - winkels in de buurt
 - openbaar vervoer
 - ontmoetingsplekken

Mobiliteit

- 89% verplaatst zich binnenshuis zelfstandig.
- 75% gebruikt geen hulpmiddelen.
- 24% kan geen gebruik maken van openbaar vervoer.

Valincidenten

- 39% is in het afgelopen jaar minimaal één keer gevallen.
- Valincidenten vinden vooral plaats:
 - in huis (39%)
 - op straat (34%)

Gezondheid

- 67% ervaart beperkingen in zicht en/of gehoor.
- Veelgenoemde klachten: evenwichtsproblemen, verminderde mobiliteit en vermoeidheid.

Sociale contacten en welzijn

Uit de open antwoorden blijkt dat het merendeel van de senioren zich sociaal verbonden voelt, vooral via familie, buren en bekenden in de directe woonomgeving. Tegelijkertijd wordt zichtbaar dat deze verbondenheid kwetsbaar is en sterk afhankelijk van gezondheid, mobiliteit en nabijheid van sociale contacten.

Veel respondenten geven aan dat zij momenteel voldoende contacten hebben, maar dat deze situatie snel kan veranderen bij lichamelijke achteruitgang, verlies van een partner of verminderde mobiliteit. De volgende thema's komen daarbij regelmatig terug:

- Afhankelijkheid van informele netwerken: kinderen, buren en vrienden zijn essentieel, maar niet altijd beschikbaar.
- Kwetsbaarheid bij wegvallen van mobiliteit: mensen geven aan dat zij zonder auto, fiets of goede stoepen snel, sociaal geïsoleerd raken.
- Behoeftte aan laagdrempelige ontmoeting: bankjes, buurtkamers, kleine ontmoetingsplekken en dorpsvoorzieningen worden regelmatig genoemd.

Een deel van de respondenten geeft expliciet aan géén behoefte te hebben aan extra sociaal contact, vaak omdat zij zich nog vitaal voelen of voldoende contacten hebben. Tegelijkertijd geeft een andere groep aan dat bestaande activiteiten niet altijd passend of toegankelijk zijn.

Eenzaamheid en sociaal risico

Hoewel een meerderheid zich niet eenzaam voelt, komt uit de open antwoorden naar voren dat eenzaamheid vaak sluipend ontstaat. Respondenten benoemen onder andere:

- het wegvallen van leeftijdsgenoten;
- fysieke beperkingen waardoor deelnemen lastiger wordt;
- het verdwijnen van voorzieningen in dorpen;
- gevoelens van onveiligheid of sociale terugtrekking.

Dit wijst op een duidelijke preventieve opgave: tijdig signaleren en ondersteunen voordat eenzaamheid structureel wordt.

Veel senioren geven aan momenteel nog zelfstandig te functioneren. Tegelijkertijd blijkt uit de open antwoorden dat deze zelfstandigheid vaak 'voorwaardelijk' is:

- zolang de gezondheid stabiel blijft;
- zolang informele hulp beschikbaar is;
- zolang de woonomgeving toegankelijk blijft.

Veelgenoemde uitspraken zijn bijvoorbeeld dat men "zich nu nog redt", maar zich zorgen maakt over de toekomst.

Aanbevelingen

Meest genoemde ondersteuningsvormen die men in de toekomst denkt nodig te hebben:

- huishoudelijke hulp (30%)
- praktische hulp zoals klusjes (22%)
- vervoer (8%)
- woningaanpassingen (5%)

Hieronder de aanbevelingen gespecificeerd naar thema.

Wonen en woningaanpassing

- Veel inwoners verwachten in de toekomst behoefte te hebben aan: een gelijkvloerse woning; een kleinere woning; een traplift of aanpassing van badkamer/toilet. Een actieve ondersteuning hierbij is een pré.
- Er zijn zorgen over toekomstige woonmogelijkheden en beperkte doorstroming. Ondersteuning van de senioren woonadviseur kan voorliggende vragen afvangen en mensen wegwijs maken op het gebied van aanpassingen. Aanbevolen is het bevorderen van de doorstroming (bijvoorbeeld van eengezinswoningen naar seniorenwoningen).
- Versnellen van de realisatie van levensloopbestendige en gelijkvloerse woningen en het versterken van de samenwerking van wooncorporaties en particuliere verhuurders.

Praktische ondersteuning

- Ondersteuning bij huishoudelijke taken, tuinonderhoud en kleine klussen wordt vaak genoemd. Niet altijd omdat men dit nu al niet kan, maar uit voorzorg. Voor Wonen Plus Welzijn is het belangrijk om het thuisabonnement goed onder de aandacht te brengen, zodat vrijwilligers praktische ondersteuning kunnen bieden.
- Het project Omzien naar elkaar is een methode om elkaar in een buurt onderling te ondersteunen.

Mobiliteit en vervoer

- Vervoer naar voorzieningen, huisarts of ziekenhuis wordt als kwetsbaar punt benoemd, vooral wanneer men niet (meer) zelfstandig kan rijden. Het in stand houden van de Belbus als voorziening hiervoor is van belang. Maar uiteraard ook de buslijnen en andere mogelijkheden om mobiel te blijven.
- Structurele aanpak van slechte stoepen, trottoirs en oversteekplaatsen.
- Verbetering van verkeersveiligheid rondom woonkernen.
- Plaatsing van extra bankjes, rustpunten en goede verlichting.

Preventie en gezondheid

- Zowel Humanitas als Wonen Plus Welzijn bieden buiten organisaties als Zonnebloem, Rode Kruis en kerken de mogelijkheid om een 'maatje' aan te vragen. Het is van belang om deze organisaties hierin te ondersteunen.
- Uitbreiding van valpreventieprogramma's.
- Vroeg signalering bij afnemende mobiliteit en gezondheid.
- Meer laagdrempelige beweegactiviteiten in de wijk.

Sociale samenhang en welzijn

- Er is behoefte aan nabijheid van voorzieningen en ontmoetingsplekken.
- Ondersteunen van buurtinitiatieven en ontmoetingsplekken.
- Stimuleren van intergenerationele activiteiten.
- Aandacht voor inwoners die aangeven geen sociaal vangnet te hebben.

Informatievoorziening en toegankelijkheid

- Eenduidige communicatie over regelingen en voorzieningen, door alle partijen.
- Inzet van (senioren)woonadviseurs/ VOA's/ vrijwilligers als laagdrempelig aanspreekpunt.
- Verbetering van vindbaarheid van activiteiten en ondersteuning.

Slotbeschouwing

Dit Preventief Seniorenonderzoek laat zien dat veel inwoners van Hollands Kroon prettig wonen en zich zelfstandig redden, maar dat deze situatie kwetsbaar is. Door tijdig te investeren in passende woningen, veilige leefomgeving en sociale verbinding kan de gemeente bijdragen aan duurzaam en waardig ouder worden.

De resultaten vormen een stevige basis voor toekomstgericht beleid waarin preventie, nabijheid en leefbaarheid centraal staan.

Monitoren op voortgang en effectiviteit doen wij door het tweejaarlijks herhalen van dit onderzoek en de communicatielijnen met organisaties van de sociale kaart van de gemeente, kort te houden.

We hebben de wens dat de uitkomsten en conclusie bekend wordt gemaakt bij de maatschappelijke organisaties én bij de burgers zelf. De rapportage zal daarom worden gedeeld met de gemeente Hollands Kroon en Incluzio en er zal een persbericht worden geschreven die wordt gedeeld via de lokale krant, de nieuwsbrief van Incluzio, de verschillende afdelingen van de LSBO-Hollands Kroon en door Wonen Plus Welzijn.

In de bijlage kan de complete enquête ingezien worden.